

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2015

HUNGARIAN

HIGHER LEVEL

**Wednesday, 17 June
09:30 - 12:30**

Olvassa el a következő szöveget, és válaszoljon érthetően magyarul az I., II. és III. részben feltett kérdésekre!

A bőség zavaros – A fényképekbe fulladó fotózás. A fotográfia halálát okozhatja a gondolkodás nélkül, szakmában készített fényképek özöne – vetették fel a legutóbbi politikusi önfotózkodás kapcsán.

1. „A fénykép nem véletlen, a fénykép koncepció. A »géppuska-módszer«, vagyis ha a fotós rengeteg negatívot készít, s abban bízunk, hogy az egyik majd csak jó lesz, végzetes hatású a komoly eredményekre nézve.” Bár még teljesen más korban fogalmazta meg, a XX. század derekán, elsősorban fekete-fehér természetfotóival hírnevet szerzett Ansel Adams amerikai fotográfus intelme talán aktuálisabb, mint valaha. A világ fulladozni látszik a fényképek áradatában – csak a Facebookra naponta 350 millió fotót töltenek fel. Nem véletlen, hogy az Oxford Dictionaries kiadói a 2013-as év szavának a már-már kortünetté váló selfie-t, vagyis önfényképet választották; az elmúlt egy-két évben több mint 35 millió ilyen fotót tettek fel az Instagramra, az okostelefonokon készített felvételek megosztására létrehozott közösségi hálózatra. A tavalyi év egyik leghíresebb képe is egy ilyen – igaz, aligha közfogyasztásra szánt – negédes selfie lett: Barack Obama amerikai elnök, David Cameron brit kormányfő és a vitatott fotót készítő Helle Thorning-Schmidt dán miniszterelnök közös pózolása Nelson Mandela búcsúztatásán december 10-én.

2. Bár okostelefonnal dolgozni ma már profi fotósoknak sem szégyen, és számos szakmabeli véli úgy, hogy a mindenki zsebében ott lapuló minikamerák hasonló forradalmat hoznak, mint a múlt században előbb a riportereket, majd a műtermi fotósokat mozgékonyabbá tevő kisfilmes gépek, a trendet sokan veszélyesnek tartják. Egyre több képzett fotográfus válik munkanélkülivé. A világszerte számolatlanul készített képek döntő többsége viszont korántsem a pillanat ihletettséggel, a kompozíció kimunkáltságával, eredetiségével hívja fel magára a figyelmet. Igaz, a fotográfia nem kizárólag művészi igényű képkészítést jelent. Még sincs rendben, amikor „az emberek az ételüket fotózzák az étteremben ahelyett, hogy ennének; lekapják a Mona Lisát ahelyett, hogy megnéznék” – bosszankodott a minap Antonio Olmos mexikói születésű fotóművész.

3. Az élet minden egyes pillanata megörökíthető, a kérdés csak az: van-e értelme? Aki ugyanis kényszeresen kattogtat, és próbálja dokumentálni a hétköznapiakat vagy élete valamely jeles eseményét, pontosan a pillanatról, a múltó percek szépségéről marad le. Nem képes magába szívni a jelent, nem beszél azokkal, akik vele együtt élnek át ugyanazt az illékony mesét. Később a fotókat nézve tapasztalja majd, hogy valamiért a kép mindig jobb annál, mint ahogy a megörökítés pillanatában érezte magát. Ezek a fotók, amelyek java selfie, ugyanis a jövőnek, illetve másoknak készülnek, nem céljuk, hogy közelebb hozzák egymáshoz a szereplőket, hogy a valóságot mutassák, csupán annyi, hogy minél vonzóbbak legyenek. Nem vetnek fel kérdéseket, egyszerűek, önmagukért vannak, beszűkítenek. Aztán lehet lájkolni.

4. A kényszeres fotózás rossz hatással van a memóriára, erősítik meg a legújabb kutatások. Amint Linda Henkel pszichológusnak a tanulmányából kiderül, a lefényképezett tárgyakra – a vizsgálat esetében egy kiállítás festményeire – kevésbé emlékeznek az emberek, mint azokra, amelyeket „csak” megnézték.

5. „Kétségtelen, hogy az utóbbi években sokak számára pusztán gesztussá vált a fotózás, nagyon felhígult a fotóhoz való viszony” – véli Benkő Imre fotóművész is. Mégsem látja olyan sötétnek az összképet: egyrészt jóval nagyobb felelősség hárul ma a nézőkre, hogy a képrengetőkből kiválasszák az értékeset, másrészt viszont kiderült, hogy „tömegével vannak jó érzékű, jó térlátású emberek, akikből a mai lehetőségek között sokkal kisebb anyagi befektetéssel válhat remek fotós”.

6. A digitálisan tárolt fényképek jövőjéről kevesen mernének felelős jóslatokba bocsátkozni. Ám míg például az idézett Olmos számára „a papírkép a fotográfia alapvető kifejeződése”, mások kevésbé aggódnak. Sőt Nick Knight elismert brit divatfotós egyebek mellett azért kedveli az okostelefont, mert az olcsó lencsével elkapott pillanatok sokszor elmosódottságuk okán tűnnek hitelesnek, akár csak Robert Capa egy-egy híres felvétele, meg hát „amúgy is abszurd, életszerűtlen, hogy minden kép túléles legyen”. Tagadhatatlan, hogy egy fotó nem elsősorban a technikai feltételeknek köszönhetően lesz jó, hatásos, de – tromfolnak mások – a gondolatot, a koncepciót nem helyettesítheti a spontaneitás. Márpedig egyre kevesebben gondolkodnak el az exponálógomb megnyomása előtt.

7. Akárhogyan is, újra időszerű lehet megfontolni Susan Sontag amerikai író, filmrendező gondolatát, amellyel 1977-ben megjelent, A fényképezésről című esszécsokrát zárta. „Egyre gyorsuló iramban fogyasztjuk a képeket, s ahogyan Balzac gyanúja szerint a fényképezőgép fölemészti a test rétegeit, a képek elfogyasztják a valóságot. A kamera maga a gyógyír és a kór, egyszerre eszköze a valóság birtokbavételének és elsorvasztásának.”

(655 szó)

Illényi Balázs, HVG, 2014, adaptáció

I. RÉSZ

(30 pont / 100 pont)

Válaszoljon a következő kérdésekre!

1. a, Magyarázza meg, mit jelent az „intelem” szó! **(1 pont)**
  - b, Magyarázza meg, mit jelent a „kortünet” szó! **(1 pont)**
  - c, Magyarázza meg, mit jelent a „negédes” szó! **(1 pont)**
  - d, Magyarázza meg, mit jelent a „tromfolnak” szó! **(1 pont)**
  - e, Magyarázza meg, mit jelent a „spontaneitás” szó! **(1 pont)**
2. Mit választottak a 2013-as év szavának az Oxford Dictionaries kiadói? **(5 pont)**
  3. Miért tartják sokan veszélyesnek a trendet, miszerint okostelefonnal dolgozni ma már profi fotósoknak sem szégyen? **(5 pont)**
  4. Miért mondhatjuk, hogy Ansel Adams amerikai fotográfus intelme aktuálisabb, mint valaha? **(5 pont)**

5. Benkő Imre fotóművész a cikkben azt állítja, „nagyon felhígult a fotóhoz való viszony”. Fejtse ki, egyetért-e ezzel az állítással vagy sem! **(5 pont)**

6. „[P]ontosan a pillanatról, a múltó percek szépségéről marad le. Nem képes magába szívni a jelent, nem beszél azokkal, akik vele együtt élik át ugyanazt az illékony mesét.” Fejtse ki erről az álláspontról a véleményét! **(5 pont)**

II. RÉSZ **(30 pont / 100 pont)**

Kommentár

A szöveg alapján kommentálja az alábbiakat minimum 100 szóban!

„ [A] képek elfogyasztják a valóságot”.

III. RÉSZ **(40 pont / 100 pont)**

Esszé

A két téma közül válasszon ki egyet, és írjon egy minimum 300 szavas esszét!

1. lehetőség

“Minden, amit szépnek látok, növeli lelkem világosságát. Erősebb, jobb, istenibb vagyok tőle.” (Gárdonyi Géza)

vagy

2. lehetőség

Az a leggazdagabb, akinek a legkevesebbre van szüksége. *(Szókratész)*